

Estudi de la Vidriera
Coronació Canònica de la Verge de la Mercè,
octubre de 1888.
Basílica de Nostra Senyora de la Mercè, Barcelona.

Núria Gil i Sílvia Cañellas

Obra realitzada pel Taller d'Eudald Ramon Amigó, Barcelona
Vitrall emplomat de vidre de colors policromat amb grisalla i esmalts

Datació: c. 1888 (?)

Bibliografia sobre la peça:

La Hormiga de Oro. Barcelona, 2 de agost de 1918. Any XXXV, núm 31.

Aquest vitrall és excepcional per moltes raons: per la seva qualitat tècnica i artística, per la seva bona conservació i perquè l'execució va anar a càrrec del taller de vitralls més important del pre-modernisme de Barcelona, la casa Amigó. Encara que desconexem l'autor del projecte, segurament devia ser un pintor de primer ordre d'aquell període, ja que aquest taller treballava amb els artistes cohetanis més importants: Claudio Lorenzale, Agustí Rigalt, Tomas Padró, Josep Mirabent, Enric Monserdà... per citar-ne alguns.

Descripció

Centra la composició la Verge de la Mercè, asseguda al seu tro amb el Nen a la faldilla. Per damunt d'ella l'Esperit Sant en forma de colom il·lumina l'escena en la qual el bisbe Jaume Català i Albosa (1835- 1899), [bisbe de Barcelona entre 1883 i 1889, que va participar en els actes de la Coronació de la Verge de la Mercè al 1888], mitrat i bàcul en ma, corona la Verge.

Fotografia del bisbe Jaume Català i Albosa i la seva representació al vitrall

foto extreta de: <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC->

Aquesta porta unes amples vestidures que ens parlen del costum de l'època de vestir les imatges sagrades.

Més amunt, sota l'arc de mig punt de la finestra, l'espai blau té al centre un escut ovalat que sembla contenir un anagrama de Maria i és capçat per una corona. Al voltant hi ha fulles de palma i els florons de l'ornamentació arquitectònica de la composició central. Aquesta decoració coincideix en el vitrall conservat i en el projecte, però difereix de la imatge del vitrall publicada a la revista *la Hormiga de Oro* del 1918, on l'oval central és ocupat per l'escut de la ciutat de Barcelona enlloc de ser-ho per l'anagrama de Maria. En algun moment es devia canviar per posteriorment tornar a posar el vitrall original, pot ser amb motiu dels actes de la commemoració del coronament de la Ma de Déu del 1918.

Als peus de la Verge els liris ens parlen de la virginitat de Maria. Més avall, a la peanya, apareix a un costat l'escut mercedari i a l'altre l'anagrama de Maria. Tot el fons és cobert per un tapís o cortina de decoració geomètrica, de coloració molt tènue, que ens recorda solucions donades a moltes altres peces del taller Amigó. També les columnes laterals tenen decoració geomètrica d'inspiració vegetal molt comuna en altres peces del taller. Més avall domina, al centre, un gran escut mercedari que sembla resultat d'una reposició ja que no resulta lògica la duplicitat del símbols en tant poc espai.

Projecte conservat a la Col·lecció particular de Paloma Somacarrera, Igualada

Es conserva d'aquesta peça el projecte de la seva elaboració. Tot i que pugui no ser el projecte definitiu, el fet d'estar signat "AMIGÓ" ens fa pensar que l'obra no devia diferir massa, en un origen, del disseny que veiem en ell.

Aquest ens serveix per veure les modificacions que ha experimentat la peça. Entre ells hi ha els canvis en l'heràldica que comentàvem més amunt, de manera que als

peus de la Verge apareixen una creu de Sant Jordi a un costat i les quadre barres a l'altre, que unides formarien l'escut mercedari i, a sota, enlloc d'aquest, la inscripció central que explica la raó de l'elaboració de la peça: "CORONACIÓN CANÓNICA DE N^a S^a de la MERCED. OCTUBRE DE 1888".

Aquesta inscripció podria correspondre a la data de l'elaboració o haver estat realitzada en posterioritat, potser el 1918, quan es van fer els actes en commemoració del set-cents aniversari de la fundació de l'ordre mercedària a Barcelona, moment en que molts elements de l'església van ser restaurats. Malgrat tot, la coincidència en el disseny general i en els diferents detalls, en les dues versions és clar.

Així, doncs, la vidriera, malgrat els problemes i restauracions patides durant el segle XX, l'hem de considerar una vidriera del taller Amigó de finals del segle XIX o principis del XX

El taller Amigó

El projecte i el vitrall, van ser executats per la casa Amigó, empresa líder en aquest sector durant la segona meitat del segle XIX a Barcelona i pionera en la recuperació de l'art del vitrall a Catalunya

L'iniciador del taller va ser Eudald Ramon Nonat Amigó i Dou (1818-85), qui va recollir l'experiència dels antics tallers de Josep Ravella i d'Hipòlit Campmajor, de manera que en les factures dels Amigó es diu que l'empresa havia estat fundada l'any 1701. La Casa Amigó tingué diverses etapes dirigides successivament per Eudald Ramon Amigó i pels seus fills Josep i Joaquim.

Des de mitjan segle XIX, els Amigó van ser autors de moltes obres, tant de nova fàbrica com restauracions, per a esglésies, edificis institucionals, comerços i cases particulars a Catalunya (Barcelona, Terrassa, Igualada, Viladecavalls, Vilafranca del Penedès, Montserrat, Manresa, Figueres, Portbou, Sabadell...) i a la resta d'Espanya (Lugo, Segòvia, Madrid, Vitòria, Comillas, Terol, Santa Cruz de Tenerife, Palma de Mallorca, Ciutadella...).

Recomanacions per a una bona conservació

La peça no està especialment deteriorada, però li cal una neteja per part d'algun taller especialitzat que pugui resoldre alguns problemes d'acumulació de brutícia i valorar altres tasques a realitzar.

Bibliografia sobre el taller Amigó:

Sílvia CAÑELLAS MARTÍNEZ; Núria GIL FARRE. "La Fábrica de vidrieras de los Amigó". *Cuadernos del Vidrio*. Madrid. Volumen 3. 2014.

Sílvia CAÑELLAS MARTÍNEZ; Núria GIL FARRÉ, "El taller Amigó: de la tradició al progrés. El camí cap al vitrall modernista" *Congrés internacional coupDefouet*

organitzat per l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat de Barcelona. Barcelona: 25 a 29 de juny de 2013

Sílvia CAÑELLAS MARTÍNEZ "Projectes per a vidrieres premodernistes de la Seu de Barcelona" *Butlletí del MNAC 1*, 1993, pàgs 171-196, Barcelona, 1993,

Sílvia CAÑELLAS MARTÍNEZ "Vidrieres conservades del taller Amigó a la Catedral de Barcelona (1872-1906)" *Butlletí del MNAC 2*, 1994, pàgs 93-114, Barcelona, 1994, MNAC.

Sílvia CAÑELLAS MARTINEZ, "L'atelier Amigó et le pré-modernisme: ses architectes et ses peintres" *Colloque International. Reinventer la Lumière. Vitrail et création à l'époque contemporaine (1830 à nos jours)* Pau, 20 et 21 fevrier 2014. (En presse)

Vegeu també cvc.iec.cat